

UZASADNIENIE

Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 473, z późn. zm.) ma na celu wprowadzenie odrębnej, kompleksowej regulacji dotyczącej Funduszu Pomocowego, który będzie obsługiwany przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Regulacje te docelowo będą miały wpływ na ochronę osób zawierających umowy ubezpieczenia, w przypadku zagrożenia wypłacalności zakładu, w szczególności w sytuacji, w której zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać należnych odszkodowań i świadczeń. Projektowane regulacje zawierają propozycje modyfikacji zadań i funkcji Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w zakresie udzielania przez Fundusz zwrotnej pomocy finansowej oraz propozycje zmian w zakresie łączenia uczestnictwa w informatycznej bazie danych prowadzonej przez UFG, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, z członkostwem w Funduszu.

W odniesieniu do obecnych regulacji projekt ustawy zawiera propozycje zmian w zakresie dotychczasowego łączenia uczestnictwa w informatycznej bazie danych prowadzonej przez UFG, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, z członkostwem w Funduszu. Powyższa propozycja dotyczy zmian w art. 97, 102a, 117 ust. 2 pkt 3a i ust. 7, dodania art. 97a.

Propozycja polega na odstąpieniu od dotychczasowej zasady uzależnienia możliwości korzystania z ww. bazy od członkostwa w UFG. W tym celu w projektowanym art. 97a proponuje się wprowadzenie nowej kategorii podmiotu – uczestnika bazy danych, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Zakład ubezpieczeń wykonujący działalność w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, będzie mógł stać się uczestnikiem bazy danych, o której mowa w art. 102a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych z dniem zawarcia umowy z Funduszem. Uczestnik bazy danych będzie uiszczal wpłaty, które będą stanowić jedno ze źródeł dochodów Funduszu. Z powyższą propozycją zmiany łączy się konieczność wprowadzenia zmian o charakterze dostosowującym w innych jednostkach redakcyjnych.

Ponadto w związku z przedmiotową zmianą dotyczącą uczestnictwa w ww. bazie danych, proponuje się przepis przejściowy, na podstawie którego zakłady ubezpieczeń, które do dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej złożyły deklarację członkowską do Funduszu, z dniem wejścia w życie nowych regulacji staną się uczestnikami bazy danych.

Propozycja zmian dotyczących modyfikacji zadań UFG w zakresie udzielania zwrotnej pomocy finansowej dotyczy zmian w art. 117 ust. 1, 2 i 5, art. 119, dodania art. 119b-119f, uchylenia art. 99, 100 i 101.

Aktualnie zasady i warunki udzielenia przez Fundusz zwrotnej pomocy finansowej określa art. 99 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Przepis ten przewiduje udzielanie zwrotnej pomocy finansowej zakładowi ubezpieczeń przejmującemu portfel ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2 ustawy (ubezpieczeń OC posiadaczy

pojazdów mechanicznych oraz ubezpieczeń OC rolników), jeżeli posiadane dopuszczone środki własne w wysokości co najmniej kapitałowego wymogu wypłacalności nie gwarantują w pełni wypłacalności tego zakładu ubezpieczeń.

W projekcie ustawy proponuje się uchylenie dotychczasowych przepisów związanych z udzielaniem zwrotnej pomocy finansowej oraz wprowadzenie odrębnej, kompleksowej regulacji dotyczącej Funduszu Pomocowego.

Proponowane regulacje odnoszące się do Funduszu Pomocowego wykorzystują rozwiązania legislacyjne dotyczące funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 548). Obsługę tego Funduszu zapewnia Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny. Propozycje zawarte w projekcie ustawy uwzględniają jednocześnie specyfikę Funduszu Pomocowego i są spójne z przepisami ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 498).

Proponowane regulacje zawarte w dodanym art. 119c ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych rozszerzają krąg podmiotów, którym może być udzielona zwrotna pomoc finansowa oraz katalog celów, na które ta pomoc może być przeznaczona. Wskazana zmiana ma na celu umożliwienie udzielania przez UFG zwrotnej pomocy finansowej:

- 1) zakładowi ubezpieczeń przejmującemu portfel ubezpieczeń,
- 2) zakładowi ubezpieczeń, jeżeli istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności lub niebezpieczeństwo wystąpienia niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym ,
- 3) zakładowi ubezpieczeń będącemu małym towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych, zgodnie z art. 109 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, jeżeli obniżenie poziomu nadwyżki aktywów dla celów wypłacalności nad zobowiązaniami dla celów wypłacalności może doprowadzić do sytuacji, w której zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać uprawnionym z umów ubezpieczenia należnych odszkodowań i świadczeń.

Zmiana w zakresie kręgu podmiotów, którym będzie mogła być udzielona pomoc finansowa, a także rozszerzenie katalogu celów, którym może służyć ta pomoc, w szczególności dopuszczenie skorzystania z tej pomocy przez zakłady w trudnej sytuacji finansowej, umożliwi przyznawanie jej w szerszej skali, niż miało to miejsce dotychczas, co powinno pozytywnie oddziaływać na prawidłowość i stabilność funkcjonowania podmiotów rynku ubezpieczeniowego, a w efekcie całego sektora ubezpieczeniowego w Polsce.

Proponowane dodawane regulacje zawarte w art. 119c określają także warunki przyznania przez UFG zwrotnej pomocy finansowej dla zakładów ubezpieczeń oraz przeznaczenie przyznanych środków finansowych. Zwrotna pomoc finansowa dla zakładu ubezpieczeń przejmującego portfel ubezpieczeń będzie mogła być przeznaczona wyłącznie na zaspokojenie roszczeń uprawnionych z umów przejmowanego portfela ubezpieczeń. W przypadku zakładu ubezpieczeń znajdującego się w sytuacji zagrażającej jego wypłacalności

oraz małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych znajdującego się w sytuacji zagrażającej możliwości wypłaty należnych odszkodowań i świadczeń zwrotna pomoc finansowa będzie mogła być przeznaczona wyłącznie na zaspokojenie roszczeń uprawnionych z umów znajdujących się w portfelu ubezpieczeń tego zakładu ubezpieczeń.

Udzielanie zwrotnej pomocy finansowej przez UFG będzie następowało na wniosek zakładu ubezpieczeń do którego będą dołączane określone dokumenty i informacje (art. 119c ust. 5 i 6).

Istotne jest, że udzielenie przez UFG zwrotnej pomocy finansowej na wniosek zakładu ubezpieczeń będzie mogło nastąpić po uzyskaniu pozytywnej opinii organu nadzoru, co będzie stanowiło dodatkowe zabezpieczenie w zakresie celowości wydatkowania tych środków.

W art. 119c projektu ustawy proponuje się także, aby zwrotna pomoc finansowa była udzielana przez Fundusz na warunkach korzystniejszych od ogólnie stosowanych na rynku finansowym, z zachowaniem co najmniej poziomu średniej rentowności wszystkich środków zarządzanych przez Fundusz za ostatni rok obrotowy, wykazanej w sprawozdaniu finansowym Funduszu za ten rok.

W art. 119d projektu ustawy zostały sformułowane regulacje dotyczące środków Funduszu Pomocowego. Propozycje regulacji obejmują takie obszary jak: przeznaczenie środków Funduszu Pomocowego, obowiązek gromadzenia środków Funduszu Pomocowego na wyodrębnionym rachunku bankowym Funduszu, określenie źródeł pochodzenia środków Funduszu Pomocowego, zasady dokonywania lokat tych środków. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie mechanizmu zwrotnego finansowania wraz z określeniem warunków, na jakich będzie mogło być ono udzielane. W przypadku niedoboru środków Funduszu Pomocowego niezbędnych do udzielania zwrotnej pomocy finansowej, UFG będzie mógł udzielić Funduszowi Pomocowemu zwrotnego finansowania, na warunkach odpowiadających co najmniej poziomowi średniej rentowności wszystkich środków zarządzanych przez UFG za ostatni rok obrotowy, wykazanej w sprawozdaniu finansowym UFG za ten rok, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa i płynności środków UFG. Wartość zwrotnego finansowania nie będzie mogła przekroczyć 20% wartości lokat funduszu statutowego UFG, ustalonej na dzień udzielenia zwrotnego finansowania. Zwrotne finansowanie nie mogłoby być udzielone na okres dłuższy niż 24 miesiące.

W art. 119e projektu ustawy zostały sformułowane regulacje odnoszące się do kontroli nad prawidłowością wykorzystania przez zakład ubezpieczeń udzielonej zwrotnej pomocy finansowej. Sprawowana przez UFG kontrola będzie dotyczyła terminowości i prawidłowości dokonywania rozliczeń w zakresie udzielonej zwrotnej pomocy finansowej. Ponadto UFG będzie udzielał organowi nadzoru informacji, które będą niezbędne organowi nadzoru do prowadzenia kontroli nad zakładami ubezpieczeń, w oparciu o ustawowe uprawnienia kontrolne określone w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. UFG będzie uprawniony do nabywania wierzytelności zakładu ubezpieczeń korzystającego ze zwrotnej pomocy finansowej, do wysokości udzielonej pomocy oraz do zbywania nabytych wierzytelności.

Proponowane regulacje zawarte w art. 119f projektu ustawy określają zasady finansowania Funduszu Pomocowego. Krajowe i zagraniczne zakłady ubezpieczeń wykonujące działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z przepisami prawa polskiego w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej będą obowiązane wnieść składkę na rzecz Funduszu Pomocowego. Proponuje się, aby wysokość składki, wnoszonej przez krajowe zakłady ubezpieczeń na rzecz Funduszu Pomocowego, ustalana była na podstawie składki przypisanej brutto z działalności ubezpieczeniowej bezpośredniej w ostatnim roku kalendarzowym, z wyłączeniem wpłat na rachunki Pracowniczych Planów Kapitałowych prowadzone przez krajowe zakłady ubezpieczeń. Natomiast wysokość składki wnoszonej przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń ustalana byłaby na podstawie składki przypisanej brutto z umów ubezpieczenia zawartych w ramach wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ostatnim roku kalendarzowym, z wyłączeniem wpłat na rachunki Pracowniczych Planów Kapitałowych prowadzone przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń. Jeżeli zakład ubezpieczeń w ostatnim roku kalendarzowym nie wykonywałby działalności, o której mowa powyżej lub uzyskał składkę przypisaną brutto poniżej 500 000 złotych, obowiązany będzie wnieść składkę minimalną. Przyjęcie jako podstawy składki na Fundusz Pomocowy składki przypisanej brutto uzyskanej przez dany zakład ubezpieczeń w ostatnim roku kalendarzowym jest spójne z wydanym na podstawie art. 117 ust. 5 rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju. Przedmiotowy akt wykonawczy określa wysokość składek zakładów ubezpieczeń na rzecz UFG. Składki krajowych i zagranicznych zakładów ubezpieczeń na rzecz UFG są ustalane na podstawie składki przypisanej brutto uzyskanej przez dany zakład w danym roku kalendarzowym.

Zakłady ubezpieczeń obowiązane będą do złożenia do UFG deklaracji zawierających wyliczenie wysokości składki na rzecz Funduszu Pomocowego. Deklaracje będą składane za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Jednocześnie proponuje się aby wysokość składki na rzecz Funduszu Pomocowego, wysokość składki minimalnej, a także terminy ich uiszczania, jak również termin złożenia deklaracji określał w drodze rozporządzenia Minister Finansów, Inwestycji i Rozwoju. Zgodnie z proponowanym upoważnieniem ustawowym wysokość składki na rzecz Funduszu Pomocowego określona w rozporządzeniu powinna zagwarantować możliwość udzielania zakładom ubezpieczeń zwrotnej pomocy finansowej.

Projekt przewiduje, aby Fundusz w rocznym sprawozdaniu z działalności przedstawiał wyodrębnioną informację dotyczącą funkcjonowania i działalności Funduszu Pomocowego.

Projekt zawiera także przepisy przejściowe, które regulują kwestie dotyczące uczestnictwa w informatycznej bazie danych zakładów ubezpieczeń, które przed dniem wejścia w życie przedmiotowej ustawy składały deklaracje członkowską, kwestie dotyczące „statusu” zgromadzonych dotychczas środków przeznaczonych na udzielanie zwrotnej pomocy finansowej, kwestie dotyczące okresowego zwolnienia z wpłat na Fundusz Pomocowy, zakładów ubezpieczeń, które do dnia 31 grudnia 2010 r. gromadziły środki na udzielanie zwrotnej pomocy finansowej. Dodatkowo proponuje się wprowadzenie przepisu

przejściowego, który utrzyma w mocy dotychczas wydane rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości procentu składki wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz terminów uiszczania tej składki (Dz. U. z 2014 r. poz. 745), do momentu wydania nowego aktu wykonawczego w tym zakresie.

Proponuje się, żeby projektowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z zastrzeżeniem, iż regulacje dotyczące obowiązku wniesienia przez zakłady ubezpieczeń składek na rzecz Funduszu Pomocowego wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.

Wejście w życie ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia nie spowoduje negatywnych skutków dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Takie rozwiązanie będzie również korzystne z punktu widzenia skuteczności ochrony osób zawierających umowy ubezpieczenia, w przypadku zagrożenia wypłacalności zakładu, w szczególności w sytuacji, w której zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie wypłacać należnych odszkodowań i świadczeń.

Powyższe uzasadnia, zgodnie z § 1 ust. 2 uchwały nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednoczenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205), odstąpienie od zasady określonej w § 1 ust. 1 tej uchwały, w świetle której jeżeli akt normatywny zawiera przepisy określające warunki wykonywania działalności gospodarczej, termin wejścia w życie tego aktu normatywnego powinien być wyznaczony na dzień 1 stycznia albo 1 czerwca.

Wprowadzenie proponowanych zmian nie będzie miało wpływu na sektor mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Zawarte w projekcie regulacje nie są sprzeczne z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292).

Projekt nie wymaga przedstawiania go organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, str. 42), projekt ustawy nie będzie przedmiotem konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach dotyczących sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, tj. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz.U. z 2017 r. poz. 248) oraz na podstawie § 52 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na

stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.